

POMORSKI FAKULTET U RIJECI

Prof. ALEN JUGOVIĆ O
ZNAČAJNIM PROJEKTIMA
TE BOGATOJ TRADICIJI
SURADNJE S
GOSPODARSTVOM I
LOKALNOM
SAMOUPRAVOM

**Koristimo
iskustvo i
znanje za
potrebe
gospodarstva
i društva**

Osnova razvoja demokratskog društva je suvremeno gospodarstvo, a kako je pomorstvo u Hrvatskoj jedna od temeljnih grana gospodarstva i strateški cilj naše države, smatramo da Pomorski fakultet Sveučilišta Rijeci pri tome mora imati jednu od vodećih uloga, kaže izv. prof. Alen Jugović, prodekan za poslovne odnose Pomorskog fakulteta u Rijeci. Kako bi se to postiglo, smatra Jugović, jedna od pretpostavki je povezanost znanosti, struke i visokog obrazovanja s pomorskom privredom.

Tako, napominje Jugović, Pomorski fakultet u Rijeci ima bogatu i široku suradnju s gospodarstvom i društvenom zajednicom koristeći iskustvo i znanje svojih ljudi za potrebe gos-

podarstva i društva. U protekloj godini Pomorski fakultet u Rijeci je nastavio svoju uspješnu suradnju s gospodarstvom i aktivno sudjelovanje u razvoju pomorskog gospodarstva izradom brojnih razvojnih projekata, elaborata, ekspertiza i slično. Izdvojili smo nekoliko značajnijih projekata koji su direktno vezani uz našu regiju, a prvi među njima je **Master plan razvoja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Primorsko-goranske županije.**

EA SEA-WAY

Taj projekt dio je europskog projekta EA SEA-WAY koji ima cilj poboljšati dostupnost i mobilnost putnika jadranske regije i njenog zaleda. U okviru projekta EA SEA WAY planirana je izrada i Master plana razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja na području PGŽ-a. Potrebno je napomenuti da je projekt EA SEA-WAY sufinanciran iz sredstava natječaja za strateške projekte IPA jadranski

prekogranični program, kaže Jugović, dodajući da je, da bi se razumjela važnost izrade Master plana, potrebno razumjeti kompleksnost pomorsko-putničkog prijevoznog sustava županijske i lokalne razine. Navedena kompleksnost očituje se, kaže, u spajanju ekonomske opravdanosti ulaganja u luke i društvene odgovornosti prema stanovništvu i gospodarstvu. Osnovni cilj Master plana je da se omogući daljnji efikasan i održivi razvoj županijskih i lokalnih morskih luka te da se doprinese zaštiti i očuvanju okoliša na područjima njihova djelovanja. Master plan je osnovni dokument koji će na sustavan i cjelovit način sagledati potrebe lučkog sustava županijske razine te dati smjernice razvoja za buduće razdoblje. Detaljnije se izradom ovog Master plana želi postići racionalizacija u ulaganju u luke na području Primorsko-goranske županije i to način da se definira nova kategorizacija luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja. Ta-

kav dokument preduvjet je sustavnom pristupu razvoja kroz buduće financijske programe Republike Hrvatske i Europske unije, tumači Jugović.

Glavni korisnik ovog projekta je Primorsko-goranska županija s Upravnim odjelom za pomorsko dobro, promet i veze. Ostali korisnici projekta su županijske lučke uprave PGŽ-a, Agencija za obalni linijski pomorski promet, lučke kapetanije te lokalne vlasti, vladine i nevladine organizacije (promet, prostorno planiranje, županija, grad, općine, prijevoznici, turizam, ekološke udruge...). Važni korisnici projekta i ciljne skupine su i brodari. Članovi stručnog tima su prvenstveno glavni stručnjaci koji su kroz proces natječajnog postupka morali dokazati da posjeduju strukovnu sposobnost i stručno znanje potrebno za izvršavanje usluga. To su dr. sc. Alen Jugović, dr. sc. Damir Zec i Tatjana Rakovac, dipl. ing. arh. S obzirom na kompleksnost zadatka i kratkoću vremena za izradu Master plana, na projektu

su angažirani još i dodatni članovi istraživačkog tima koji su po svojem djelokrugu posla, znanju i kompetencijama kvalificirani provesti pojedine dijelove ovog projekta, odnosno pomoći stručnjacima u njihovoj realizaciji, a to su: dr. sc. Vlado Frančić, dr. sc. Neven Grubišić, dr. sc. Biserka Rukavina, dr. sc. Tanja Poletan Jugović, dr. sc. Borna Debelić, Donald Schiozzi mag. ing. logist. te Mario Vukelić mag. ing. logist.

BALMAS

Drugi iznimno važan projekt je **Projekt BALMAS.** Njegov osnovni cilj je, napominje Jugović, uspostaviti zajednički prekogranični sustav kojim bi se izbjegli neželjeni utjecaji na okoliš uslijed prijenosa štetnih vodenih organizama balastnim vodama. Brodske balastne vode prepoznate su kao istaknuti vektor štetnih vodenih organizama i patogeni koji mogu uzrokovati značajne promjene u okolišu te predstavljaju prijetnju za zdravlje ljudi, autohtone morske organizme i imovinu. Volumen balastnih vo-

da koje se ispuštaju u jadranske luke kreće se oko 10 milijuna tona godišnje, a zbog očekivanog rasta prometa uskoro bi se mogao znatno povećati. Prisutnost štetnih organizama i patogeni u balastnim vodama koje se ispuštaju u jadranskim lukama je dokazana, a njihovi negativni utjecaji već dokumentirani. Cilj se želi ostvariti razvojem zajedničkog Plana i Strategije za upravljanje balastnim vodama i sedimentima u Jadranu, posebice uvođenjem sustava nadzora i upravljanja brodskim balastnim vodama i sedimentima. U tom dijelu ističu se mjere nadzora prisutnosti i invazivnosti štetnih morskih organizama, nadzora unosa i obrade balastnih voda brodskim i lučkim sustavima, uzorkovanje i ispitivanje balastnih voda i sedimenta, mjere procjene rizika, sustav ranog upozorenja pojave štetnih organizama te izobrazba odgovornog osoblja. Članovi stručnog tima Pomorskog fakulteta u Rijeci su dr.sc. Damir Zec, dr. sc. Vlado Frančić, dr. sc. Lovro Ma-

I tijekom prošle godine **Fakultet je nastavio aktivno sudjelovanje u razvoju pomorskog gospodarstva izradom brojnih razvojnih projekata, elaborata, ekspertiza**, napominje prodekan za poslovne odnose

glič, dr. sc. Radoslav Radonja, Marija Šimić Hlača dipl. ing. i Mario Vukelić mag. ing. logist.

Linijski promet

Nadalje, Primorsko-goranska županija je putem Upravnog odjela za pomorsko dobro, promet i veze pokrenula niz aktivnosti u cilju poticanja obavljanja i uspostavljanja linijskog pomorskog prometa. S tim u vezi, opisuje Jugović, cilj projektnog zadatka bila je i izrada **Studije gospodarske opravdanosti za jednu županijsku i dvije međuzupanijske linije u obalnom linijskom pomorskom putničkom prometu**, kojom su se detaljno i sveobuhvatno temeljem svih relevantnih podataka, ispitale mogućnosti uvođenje predmetnih linija te opravdanost i racionalnost ulaganja. Studija gospodarske opravdanosti obuhvatila je analizu mogućih uspostavljanja pomorsko-putničkih linija na području Primorsko-goranske županije, i to analizu županijske linije Crikvenica – Šilo, te međuzupanijskih linija Baška

– Senj, odnosno Lopar – Baška – Senj i Rab (otok Rab) – Lun (luka Tovarnele - otok Pag). Rezultati studije i preporuke moraju poslužiti kao stručna podloga i pomoć Upravnom odjelu za pomorsko dobro, promet i veze PGŽ prilikom razrade strategije i određivanja proračunskih sredstava za poboljšavanje pomorsko-prometnog povezivanja naseljenih otoka i naselja na kopnu, otoka međusobno ili povezivanje naselja na kopnu na području jedne ili više županija. Suradnici na projektu su dr.sc. Alen Jugović, dr. sc. Damir Zec, dr. sc. Vlado Frančić, dr. sc. Biserka Rukavina, Mario Vukelić mag. ing. logist., Davor Vučak mag. oec. i Marin Škufca dipl. ing.

Planiranje luka

Studija **Osnovne smjernice za planiranje luka otvorenih za javni promet županijskog značaja na području Primorsko-goranske županije** trebala bi pridonijeti prevladavanju problema koji su nastali na relaciji stvarno stanje luka i

razvojni planovi upravljača (lučke uprave) te stanje i planirano stanje u dokumentima prostornog uređenja. Navedeni problemi nastaju kada pojedine lučke uprave nisu upoznate s planskim rješenjima vezanim uz luke koja su ugrađena u prostorne planove, već su o tome upoznate tek putem mišljenja nadležnog tijela. Ovo ukazuje na činjenicu da one nisu bile aktivan sudionik u postupku planiranja luka i pripadajućih lučkih područja u dokumentima prostornog uređenja. Rezultat su lučka područja koja nisu temeljena na razvojnim planovima lučkih uprava i koja nerijetko ne zadovoljavaju niti strukturom zastupljenih lučkih djelatnosti, niti kapacitetima, a naročito ne površinom i oblikom lučkog područja. Upravo stoga rezultati istraživanja studije bi trebali poslužiti kao stručna podloga za definiranje prostora i načina razvoja luka otvorenih za javni promet županijskog značaja u prostornim planovima uređenja jedinica lokalnih samouprava. Te-

melj studije su analize postojećih površina u lučkoj funkciji, analize površina planiranih dokumentima prostornog uređenja, analize razvojnih planova upravljača i drugih elemenata od značaja za planiranje luka koje bi trebale pomoći u prijedlogu elemenata relevantnih za određivanje lučkih područja luka otvorenih za javni promet županijskog značaja, sve u okviru važeće regulative iz oblasti pomorstva i prostornog uređenja. Ujedno studijom je potrebno predložiti mrežu luka od županijskog značaja na području PGŽ-a, odrediti specijalizaciju pojedinih luka, strukturu i međusobne odnose lučkih djelatnosti, kapacitete po djelatnosti, sadržaje koji se planiraju u okviru pojedinih djelatnosti i druge elemente od značaja za definiciju luke, odnosno određenje lučkog područja. Pri tome je svakako potrebno sagledati strukturu i unutarnje odnose površina unutar luke, ali i sagledati međudonos luke i kontaktnih litoralnih namjena u naselju

koje je okružuju, potvrdio je Jugović, koji je i suradnik na projektu. Suradnici su još dr. sc. Damir Zec, dr. sc. Biserka Rukavina, dr. sc. Neven Grubišić, Mario Vukelić mag. ing. logist. i Tatjana Rakovac dipl. ing. arh.

Kruzing turizam

Nadalje, zbog potrebe cjelovitog istraživanja problematike kruzing turizma u Rijeci, koji se ne ograničava isključivo na potrošnju putnika koji dolaze u Rijeku, nego uzima u obzir istodobni utjecaj više važnih odrednica u funkciji održivog razvoja kruzing turizma u destinaciji Rijeka, Lučka uprava Rijeka uz pomoć Pomorskog fakulteta u Rijeci odlučila je provesti istraživanje u vezi potrošnje i aktivnosti putnika i članova posade u kruzing destinaciji Rijeka. Projekt se zove **»Potrošnja i aktivnosti putnika i članova posade u kruzing destinaciji Rijeka te efekti te potrošnje na kruzing destinaciju«**, a cilj istraživanja je pružiti luci i gradu Rijeci informacije koje će pomoći u konstantnom

poboljšavanju usluga i prilika koje se pružaju kruzing posjetiteljima, a u cilju poboljšanja njihova doživljaja, iskustava i mišljenja. Iz tog razloga pokazalo se nužnim pristupiti prikupljanju podataka primjenom metode anketiranja kruzing putnika i posade.

Kroz prošlu godinu, od svibnja do listopada 2015., provedena je anketa za putnike i članove posade. Istraživanje je temeljeno na prikupljanju primarnih podataka putem osobnog intervjua s turistima i posadom, a provodilo se u okružju luke Rijeka. Rezultati istraživanja omogućuju segmentaciju tržišta zemalja kruzing turista, utvrđivanje glavnih prednosti i slabosti ukupne turističke ponude za kruzing turiste u destinaciji Rijeka, utvrđivanje obilježja potrošnje kruzing turista, ali i članova posade kruzing brodova te procjenu razvoja kruzing turizma u destinaciji Rijeka, ističe Jugović, koji je uz dr. sc. Anu Perić Hadžić i dr. sc. Tanju Poletan Jugović jedan od autora projekta.

BALMAS – suradnja šest država

BALMAS projekt je dio Adriatic IPA Cross Border Cooperation 2007-2013 programa, čiji je voditelj Institut za vode Republike Slovenije. Na projektu kao partneri sudjeluju znanstvene i državne institucije Slovenije, Italije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije i Hrvatske. Pomorski fakultet u Rijeci sudjeluje u istraživačkom dijelu kao partner Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture te Udruzi brodara Mare Nostrum.

“**Master planom razvoja luka otvorenih za javni promet želi se postići racionalizacija ulaganju u luke na području PGŽ-a**

Alen Jugović

U okviru projekta EA SEA WAY planirana je izrada i Master plana razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja na području PGŽ-a

Napravljena analiza županijske linije Crikvenica – Šilo, te međuzupanijskih linija Baška – Senj, odnosno Lopar – Baška – Senj i Rab (otok Rab) – Lun (luka Tovarnele - otok Pag)

Godišnji prosjek – četrdesetak stručnih projekata, elaborata, studija...

Uz navedene projekte treba istaknuti da djelatnici Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci pružaju čitav niz ostalih savjetodavnih usluga gospodarskim subjektima, državnoj upravi i lokalnoj zajednici iz područja tehnologije prometa i transporta, a posebno iz područja sigurnosti plovidbe i zaštite okoliša, tehnologije prijevoza i prekrcaja, brodstrojstva, zaštite materijala, pomorsko-pravnih aspekata, i slično, navodi Jugović. Dodaje da je, također, u suradnji s organizacijama civilnog društva kao i državnom, regionalnom i lokalnom samoupravom, razvijena i međusobna suradnja na području očuvanja i istraživanja veza uz pomorsku baštinu.

– Gotovo da nije bilo većeg projekta iz područja pomorstva, a da u pojedinoj fazi realizacije nisu sudjelovali djelatnici Fakulteta. S time u vezi po-

trebno je izdvojiti stručne projekte koje Pomorski fakultet provodi, a vezani su uz: 1) izradu maritimnih studija i elaborata koji obuhvaćaju maritimne aspekte gradnje pojedinih zahvata, a koje se koriste kao podloge pri projektiranju, 2) izradu studija i elaborata koji tretiraju sigurnost plovidbe i zaštitu morskog okoliša, 3) analizu pomorsko-plovidbenih rizika i upravljanja rizicima, 4) izradu pojedinih poglavlja Studija o utjecaju na okoliš, 5) pružanje konzultantskih usluga projektantima pri projektiranju luka, terminala, marina, privezišta i sidrišta, 6) sudjelovanje u izradi studija pomorsko-upravnih, pomorsko-pravnih i organizacijskih aspekata svih vrsta luka, 7) sudjelovanje u izradi raznih vrsta pravilnika vezanih uz pomorstvo, 8) studije gospodarske opravdanosti davanja koncesije, 9) cost-benefit analize i brojne druge... Prosječno go-

dišnje Pomorski fakultet u Rijeci izradi oko četrdesetak stručnih projekata, elaborata, studija i slično. Osim što su rezultati tih projekata interesantni naručiteljima, zajednici i gospodarstvu, od njih indirektno korist imaju i sami izrađivači, tj. profesori koji na neki način iskustva iz prakse mogu primijeniti i u svom redovnom poslu, odnosno obrazovanju studenata. Može se zaključiti da na ovakav način profesori Pomorskog fakulteta u Rijeci uspješno spajaju praksu i teoriju, zaključuje prodekan Jugović, napominjući da se kao partner, odnosno naručitelj Pomorskog fakulteta u navedenim studijama, najčešće javljaju javne ustanove, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Upravni odjeli Županija prvenstveno Odjeli Primorsko-goranske županije, lučke uprave, jedinice lokalne samouprave, projektni uredi, ali i brojni privatni subjekti.

10

milijuna tona godišnje je volumen balastnih voda koje se ispuštaju u jadranske luke